

Početna stranica > Pokretanje sudskog postupka > Gdje i kako > **Kako pokrenuti sudski postupak?**

Kako pokrenuti sudski postupak?

Češka

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Svatko kome je neko pravo ugroženo ili povrijeđeno ima pravo zatražiti sudsku zaštitu. Uvijek se preporuča najprije pokušati sporazumno riješiti spor, pri čemu se mogu primijeniti i načini alternativnog rješavanja sporova. U određenim područjima građanskog prava država strankama u pravnom odnosu omogućuje da rješavanje pravnog spora povjere drugom privatnom tijelu. U Češkoj se to odvija u okviru arbitraže koja je uređena Zakonom br. 216/1994 zb. o arbitražnom postupku i izvršenju arbitražnih odluka, kako je izmijenjen. Arbitražni postupak završava arbitražnom odlukom koja je obvezujuća za obje stranke u sporu i ima snagu izvršive presude. Mirenje u nezakazanim stvarima uređeno je Zakonom br. 202/2012 zb. o mirenju i o izmjeni određenih zakona (Zakon o mirenju). Za više pojedinosti vidjeti „Alternativno rješavanje sporova – Češka”.

Čak i nakon što ste pokrenuli sudski postupak, sudu je moguće, ovisno o prirodi predmeta, predložiti postizanje sporazumne nagodbe (vidjeti članke od 67. do 69. i članak 99. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Odobrena sudska nagodba ima isti učinak kao pravomoćna presuda, a služi i kao isprava za izvršenje sudske odluke (izvršenje). Odobrenom sudskom nagodbom sprječava se donošenje sudske odluke u predmetu.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi se razlikuju s obzirom na pojedinačne predmete te je stoga poželjno što prije zatražiti pravni savjet. Tužba se mora podnijeti nadležnom sudu prije isteka roka zastare (tužba se mora dostaviti sudu unutar roka zastare).

U slučaju zastare koja je posljedica isteka zakonskog roka, obveza dužnika se ne ukida, ali je oslabljena. To znači da se ne može obnoviti ako se dužnik pozove na zastaru. Zastara je općenito uređena člancima od 609. do 653. Zakona br. 89/2012 zb., Građanskog zakonika. Opći je rok zastare tri godine i počinje na dan kada je određeno pravo prvo moglo biti ostvareno. Trajanje pojedinih posebnih rokova zastare ovisi o prirodi ostvarenog prava.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti „Sudska nadležnost – Češka”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Nadležnost sudova utvrđuje se u skladu s pravilima o mjesnoj, stvarnoj i funkcionalnoj nadležnosti.

Mjesnom nadležnošću utvrđuje se područje nadležnosti pojedinačnih sudova iste vrste. Njome se određuje koji je prvostupanjski sud nadležan za vođenje rasprave i odlučivanje u određenom predmetu. Opća pravila o mjesnoj nadležnosti utvrđena su člancima od 84. do 89.a Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen. Međutim, trebalo bi imati na umu da u određenim slučajevima mjesna nadležnost može biti uređena izravno primjenjivim pravom EU-a koje ima prednost pred nacionalnim zakonodavstvom (vidjeti određene odredbe Uredbe br. 44/2001 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, kojom se uređuje ne samo međunarodna, nego i mjesna nadležnost), što znači da se pravila o mjesnoj nadležnosti u skladu s češkim pravom ne primjenjuju uvijek.

Mjesno nadležni sud opći je sud stranke protiv koje je podnesena tužba (tuženik), osim ako je drukčije predviđeno Zakonom. Opći sud uvijek je okružni sud. Ako regionalni sud ima prvostupanjsku nadležnost (vidjeti pitanje 2.1.), mjesno je nadležan regionalni sud u čijem se okrugu nalazi opći (okružni) sud stranke. U slučaju da se tužba podnosi protiv više tuženika, mjesnu nadležnost ima opći sud bilo kojeg od njih.

Opći sud fizičke osobe okružni je sud u čijem okrugu osoba ima boravište, a ako ga stranka nema, tada je to sud u čijem okrugu boravi. Boravište znači mjesto gdje osoba živi s namjerom da tamo trajno ostane (može postojati i nekoliko takvih mjesta, a u tom se slučaju svi ti sudovi mogu smatrati općim sudom).

Za predmete koji proizlaze iz poslovnih djelatnosti opći sud fizičke osobe koja obavlja poslovnu djelatnost okružni je sud u čijem okrugu osoba ima mjesto poslovanja (mjesto poslovanja je adresa navedena u javnom registru); ako osoba nema mjesto poslovanja, okružni sud u čijem okrugu ima boravište, a ako ga stranka nema, okružni sud u čijem okrugu boravi.

Kriteriji za utvrđivanje općeg suda pravne osobe njezino je registrirano sjedište (vidjeti članke 136. i 137. Zakona br. 89/2012 zb., Građanskog zakonika). Opći sud upravitelja u slučaju nesolventnosti tijekom njegova mandata okružni je sud u čijem okrugu on ima sjedište.

Posebna se pravila primjenjuju na opći sud države (sud u čijem okrugu organizacijska jedinica državne uprave koja je nadležna na temelju posebnog pravnog propisa ima registrirano sjedište te, ako se mjesno nadležni sud ne može utvrditi na taj način, sud u čijem okrugu su nastupile okolnosti koje su dovele do podnošenja tužbe), općine (sud u čijem se okrugu nalazi općina) i više jedinice teritorijalne samouprave (sud u čijem okrugu njezina upravna tijela imaju sjedište).

Ako tuženik koji je češki državljanin nema opći sud ili nema opći sud u Češkoj, nadležan je sud u čijem je okrugu imao svoje zadnje poznato boravište u Češkoj. Imovinska prava protiv osobe koja nema drugi nadležni sud u Češkoj može izvršavati sud u čijem se okrugu nalazi njezina imovina.

Tužba (zahtjev za pokretanje postupka) protiv stranog državljanina može se podnijeti i češkom sudu u čijem se okrugu nalazi njegovo postrojenje ili organizacijska jedinica njegova postrojenja.

Stvarnom nadležnošću utvrđuje se područje nadležnosti između pojedinačnih vrsta sudova određivanjem koji će sud voditi postupak u prvom stupnju.

Pravilom o stvarnoj nadležnosti sudova u parničnim postupcima propisano je da u prvostupanjskim postupcima nadležnost imaju okružni sudovi, osim ako je zakonom izričito utvrđeno da stvarnu nadležnost imaju regionalni sudovi ili Vrhovni sud Češke Republike.

Funkcionalnom nadležnošću utvrđuje se područje nadležnosti sudova različitih vrsta koji odlučuju o istim predmetima u situacijama koje uključuju podnošenje redovnih i izvanrednih pravnih sredstava (drugim riječima, njome se određuje koji će sud odlučivati o redovnim i izvanrednim pravnim sredstvima).

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Kao što je prethodno navedeno (vidjeti odgovor na pitanje 4.), pravilo o stvarnoj nadležnosti sudova u parničnim postupcima određuje da su za prvostupanjske postupke u načelu nadležni okružni sudovi.

Iznimke od tog načela primjenjuju se na regionalne sudove koji vode rasprave i odlučuju u predmetima navedenima u članku 9. stavku 2. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen. To se prije svega odnosi na odlučivanje u predmetima koji zbog svoje prirode zahtijevaju određenu razinu specijalizacije te u predmetima koji su činjenično i pravno složeniji. Regionalni sudovi odlučuju kao prvostupanjski sudovi:

u sporovima između poslodavca i zaposlenika koji se odnose na međusobno namirenje preplaćenih iznosa za mirovinsko osiguranje, zdravstveno osiguranje, državnu socijalnu potporu i osnovnu materijalnu pomoć te sporovima koji se odnose na međusobno namirenje regresne naknade koja je isplaćena kao rezultat prava na davanja iz zdravstvenog osiguranja;

u sporovima koji se odnose na nezakonitost štrajka ili isključenja s rada;

u sporovima koji se odnose na stranu državu ili osobe s diplomatskim imunitetom i povlasticama, ako su ti sporovi u nadležnosti čeških sudova;

u sporovima koji se odnose na poništenje arbitražne odluke o izvršavanju obveza koje proizlaze iz kolektivnog ugovora;

u predmetima koji proizlaze iz pravnih odnosa povezanih s osnivanjem trgovačkih društava, društava za opće dobro, fondacija i zaklada te sporovima između korporacija, njihovih partnera ili članova, kao i u međusobnim sporovima između partnera i članova koji proizlaze iz njihova sudjelovanja u korporaciji;

u sporovima između korporacija, njihovih partnera ili članova te članova njihovih statutarnih tijela ili likvidatora koji proizlaze iz odnosa povezanih s izvršenjem mandata članova statutarnih tijela ili likvidacijom;

u sporovima koji proizlaze iz autorskih prava;

u predmetima koji se odnose na zaštitu prava koja su povrijeđena ili ugrožena nepoštenim tržišnim natjecanjem ili nezakonitim ograničenjima tržišnog natjecanja;

u predmetima koji se odnose na zaštitu naziva i ugleda pravne osobe;

u sporovima koji se odnose na financijsko jamstvo te sporovima povezanim s mjenicama, zadužnicama i investicijskim instrumentima;

u sporovima koji proizlaze iz trgovine na robnoj burzi;

u predmetima koji se odnose na glavne skupštine suvlasnika te sporovima koji proizlaze iz njih, osim sporova koji se odnose na doprinose suvlasnika za upravljanje zgradom i okućnicom, sporove koji se odnose na predujme za usluge i metodu raspodjele troškova usluga;

u predmetima koji se odnose na preoblikovanje trgovačkih društava i zadruga, uključujući svaki postupak za naknadu štete u skladu s posebnim pravnim propisom;

u sporovima koji se odnose na kupnju postrojenja te davanje u zakup postrojenja ili dijela postrojenja,

u sporovima koji se odnose na ugovore za javne radove iznad određene vrijednosti, uključujući vrijednost robe potrebne za izvršenje takvih ugovora;

u predmetima koji se odnose na pravnu odgovornost ako stranka nije postupila s dužnom pažnjom;

u sporovima koji proizlaze iz pravila kojima se uređuju poslovne grupacije;

u sporovima koji se odnose na zaštitu potraživanja vjerovnika u slučaju smanjenja dioničkog kapitala trgovačkog društva ili osnovnih uloga članova zadruge. Za postupke priznavanja stranih sudskih odluka u bračnim sporovima (što se ne odnosi na priznavanje sudskih odluka iz ostalih država članica EU-a ako se primjenjuje Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000) te postupke utvrđivanja i osporavanja očinstva ili majčinstva u prvom je i jedinom stupnju nadležan Vrhovni sud Češke Republike u skladu s člankom 51. i člankom 55. stavkom 1. Zakona br. 91/2012 zb. o međunarodnom privatnom pravu.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U češkom parničnom postupku ne postoji obveza da stranke treba zastupati odvjetnik.

Sposobnost osobe da može tužiti i biti tužena

Svatko može samostalno djelovati kao stranka u sudskom postupku u okviru svoje pravne i poslovne sposobnosti (članak 20. stavak 1. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Fizička osoba punu sposobnost da može tužiti i biti tužena stječe punoljetnošću, odnosno kad napuni osamnaest godina. Maloljetna osoba može biti proglašena punoljetnom odobrenjem zahtjeva za stjecanje pravne i poslovne sposobnosti (vidjeti članak 37. Zakona br. 89/2012 zb., Građanskog zakonika) ili stupanjem u brak. Ako stranka u postupku nema punu pravnu i poslovnu sposobnost, može imati zastupnika u postupku. Isto tako, punoljetna osoba s ograničenom pravnom i poslovnom sposobnošću može biti lišena sposobnosti da tuži ili bude tužena. Ovlašt za zastupanje proizlazi iz zakona ili odluke državne agencije (zakonsko zastupanje) ili na temelju punomoći. Svaka osoba koja sudjeluje u postupku kao zastupnik stranke mora dostaviti dokaz o ovlasti za zastupanje.

Fizičku osobu koja se ne može samostalno zastupati pred sudom mora zastupati njezin zakonski skrbnik ili staratelj (članci 22. i 23.a i članak 29. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen).

Stranke u postupku (s pravnom i poslovnom sposobnošću) može zastupati i osoba po njihovu odabiru na temelju punomoći (članci od 24. do 28.a Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Tužba (zahtjev za pokretanje postupka) podnosi se sudu koji ima stvarnu, mjesnu i funkcionalnu nadležnost. Adrese čeških sudova možete pronaći na [internetskim stranicama češkog Ministarstva pravosuđa](#).

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Sve stranke imaju jednak status u parničnom postupku te imaju pravo pratiti sudski postupak na svojem materinjem jeziku (vidjeti članak 18. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). To je pravo ograničeno na usmeni sudski postupak i ne primjenjuje se na pisanu komunikaciju između sudova i stranaka (i obrnuto), stoga se zahtjev za pokretanje postupka mora podnijeti na češkom jeziku.

Zahtjev za pokretanje postupka može se podnijeti u pisanom obliku (vidjeti članak 42. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Pisani podnesak dostavlja se u papirnatom obliku ili elektronički putem javne podatkovne mreže ili telefaksom. Ako je pisani podnesak o meritumu spora dostavljen telefaksom ili u elektroničkom obliku, u roku od najviše tri dana treba dostaviti izvornik ili pisani zahtjev identičnog teksta. Ako je podnesak dostavljen u elektroničkom obliku s ovjerenim elektroničkim potpisom (u skladu sa Zakonom br. 227/2000 zb., Zakona o elektroničkom potpisu, kako je izmijenjen) ili u elektroničkom obliku u skladu s posebnim pravnim propisom (Zakon br. 300/2008 zb. o elektroničkim radnjama i ovlaštenoj pretvorbi pismena), naknadna dostava izvornih pismena nije potrebna.

Zahtjev za pokretanje postupka i zahtjev za izdavanje naloga za izvršenje mogu se podnijeti samo usmeno i zabilježiti (vidjeti članak 14. Zakona br. 292/2013 zb. o posebnim sudskim postupcima, kako je izmijenjen) u slučaju postupaka koji se mogu pokrenuti i bez zahtjeva ili postupaka radi davanja odobrenja za sklapanje braka, postupaka za zaštitu od obiteljskog nasilja, postupaka za utvrđivanje ili osporavanje očinstva ili majčinstva te postupaka posvojenja. Svaki je okružni sud obavezan upisati podnesak u evidenciju te ga odmah proslijediti nadležnom sudu. Takva vrsta podneska ima isti učinak kao da je dostavljena nadležnom sudu.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Ne postoje propisani obrasci za podnošenje tužbe (zahtjeva za pokretanje postupka). Tužba (zahtjev za pokretanje postupka) mora sadržavati opće podatke (vidjeti članak 42. stavak 4. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen) i posebne podatke (vidjeti članak 79. stavak 1. Zakona o parničnom postupku).

Opći podaci uključuju naziv suda kojemu se upućuje zahtjev te ime i prezime osobe koja podnosi tužbu. Isto tako, u tužbi se mora jasno navesti na koji se predmet odnosi i što se njome želi postići te tužba mora biti potpisana i datirana.

Posebni podaci uključuju ime i prezime te adresu stranaka u postupku, matični ili identifikacijski broj stranaka (poslovni naziv ili naziv i sjedište pravne osobe, identifikacijski broj, ime države i naziv relevantne organizacijske jedinice državne uprave koja zastupa tu pravnu osobu pred sudom) i, prema potrebi, njihovih zastupnika, opis glavnih činjenica i opis dokaza na koje se oslanja podnositelj zahtjeva, uz jasno navođenje onoga što podnositelj zahtjeva želi postići. Ako zahtjev ne sadržava potrebne podatke ili su oni nerazumljivi ili nejasni, sud će pozvati stranku da u određenom roku ispravi te nedostatke. Ako se to ne učini te se zato postupak ne može nastaviti, sud će odbiti zahtjev za pokretanje postupka. Sud će zanemariti sve ostale podneske dok nisu odgovarajuće ispravljani ili ispunjeni (vidjeti članak 43. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Zahtjev se mora podnijeti u određenom broju istovjetnih primjeraka kako bi sud te, prema potrebi, svaka stranka mogli zadržati po jedan primjerak (vidjeti članak 42. stavak 4. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen).

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

U postupcima pred češkim sudovima naplaćuju se sudske pristojbe za pravne radnje navedene u Tarifi sudskih pristojbi i za pojedinačne pravne radnje koje poduzimaju sudovi i sudska uprava. Iznosi tih pristojbi utvrđeni su u Zakonu br. 549/1991 zb. o sudskim pristojbama, kako je izmijenjen. Sudske pristojbe određuju se u fiksnom iznosu ili kao postotak vrijednosti predmeta sudskog postupka.

U nizu se (uglavnom nespornih) predmeta primjenjuje oslobođenje od plaćanja tih pristojbi. Predmeti koji se odnose na skrbništvo, posvojenje, obveze uzdržavanja između roditelja i djece itd. u potpunosti su oslobođeni plaćanja pristojbi.

Podnositelji žalbe u postupcima za utvrđivanje obveze plaćanja naknade za uzdržavanje, naknade štete zbog narušena zdravlja, ozljede na radu i profesionalne bolesti itd. osobno su oslobođeni plaćanja pristojbi. Ako je tužitelj u određenom postupku osobno oslobođen plaćanja pristojbi te sud donese odluku u njegovu korist, pristojbe mora platiti tuženik.

Sud isto tako može odobriti takozvana osobna oslobođenja koja se odnose na materijalni i socijalni položaj stranaka u postupku te posebne okolnosti predmeta o kojem je riječ. Ako je tužitelj osoba u potrebi zbog dugotrajne nezaposlenosti, ozbiljne bolesti itd., sudu može podnijeti zahtjev za potpuno ili djelomično oslobođenje od plaćanja pristojbi. Odgovarajući zahtjev trebalo bi, ako je moguće, priložiti izvornoj tužbi. Pri odlučivanju o izuzeću od plaćanja pristojbi sud će uzeti u obzir ukupno imovinsko stanje te financijske i socijalne okolnosti podnositelja zahtjeva, iznos sudske pristojbe, prirodu podnesene tužbe itd. Međutim, tužba ne smije predstavljati arbitraran ili očito neuspješan zahtjev ili ograničavanje prava. Vidjeti i „[Pravna pomoć – Češka](#)”. Pristojba se plaća pri podnošenju zahtjeva za pokretanje postupka. Ako nije plaćena u vrijeme podnošenja zahtjeva, sud će pozvati stranku da plati pristojbu te je obavijestiti da će, ako ne plati pristojbu u određenom roku, postupak biti obustavljen.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Vidjeti „[Pravna pomoć – Češka](#)”.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Sudski postupak počinje na dan kada je sudu podnesen zahtjev za pokretanje postupka (vidjeti članak 82. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen) ili kada sud donese odluku o pokretanju postupka bez zahtjeva (vidjeti članak 13. stavak 2. Zakona br. 292/2013 zb. o posebnim sudskim postupcima, kako je izmijenjen). Postupak započinje samom činjenicom da je tužba (zahtjev za pokretanje postupka) podnesena sudu te sud ne izdaje posebnu potvrdu da je postupak pokrenut. Ako se tužba (zahtjev za pokretanje postupka) podnosi osobno upisniku suda, to se može potvrditi stavljanjem pečata suda na presliku tužbe.

Ako zahtjev ima nedostataka (ne sadržava propisane podatke ili je nejasan ili nerazumljiv), sud će pozvati stranku da ih ispravi. Ako se ti nedostaci ne isprave u roku koji odredi sud te se zbog toga postupak ne može nastaviti, sud će odbiti zahtjev za pokretanje postupka i obustaviti postupak.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Nakon što je postupak pokrenut sud će bez daljnjih zahtjeva osigurati da se u najkraćem mogućem roku o predmetu održi rasprava i donese odluka (vidjeti članak 100. stavak 1. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Sud je dužan izvršiti osobnu dostavu tužbe (zahtjeva za pokretanje postupka) drugim strankama u postupku (vidjeti članak 79. stavak 3. Zakona o parničnom postupku). Sud će tijekom postupka upoznati stranke s njihovim pravima i obvezama. U slučaju da je potrebno provesti određenu postupovnu radnju, sud će odrediti rok za njezinu provedbu.

Stranke i njihovi zastupnici imaju pravo uvida u sudski spis, osim evidencije glasovanja, te pravo izrade izvadaka i preslika. Predsjedavajući sudac dopustit će uvid u sudski spis te izradu izvadaka i preslika svakome tko ima legitiman interes ili valjane razloge za to, osim ako je riječ o spisu čiji je sadržaj povjerljiv u skladu sa zakonom (vidjeti članak 44. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen).

Posljednji put ažurirano: 27/09/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.